

Vaggeryds kommun

Granskning av arbetet med arbetsmarknadsåtgärder i Vaggeryds kommun

Innehåll

Sammanfattning	1
1. Inledning	2
2. Granskningsresultat	3

Sammanfattning

Deloitte AB har av Vaggeryds kommuns förtroendevalda revisorer fått i uppdrag att genomföra en granskning av kommunens arbete med arbetsmarknadsåtgärder.

Revisionsfråga

Säkerställer kommunstyrelsen en ändamålsenlig verksamhet för genomförandet av arbetsmarknadsåtgärder?

Svar på revisionsfråga

Sammantaget bedöms kommunstyrelsen bedriva en ändamålsenlig verksamhet för genomförandet av arbetsmarknadsåtgärder med vissa förbättringsmöjligheter.

Iakttagelser

- AME har ingen enhetlig användning av verksamhetssystemet vilket försvårar överblicken av verksamheten.
- AME arbetar med att identifiera grupper i behov av arbetsmarknadsinsatser och erbjuder olika insatser utifrån individens förutsättningar.
- Av på AF registrerade arbetslösa ungdomarna (18 till 24 år) är det bara en liten del som remitteras till AME.
- Insatser i form av extern praktik används i liten omfattning av AME.
- AME har utvecklings- och förbättringsmöjligheter gällande näringslivsarbetet.
- AME arbetar för närvarande inte med Vaggerydsmodellen.
- Genomsnittstiden för insatserna inom AME har ökat från 37 veckor i snitt i december 2015 till 43 veckor i snitt i april 2016.

- AME har nått sitt mål för avslut till egen försörjning för 2015 och har en fortsatt hög andel under 2016.
- Endast en tredjedel av de med försörjningsstöd på grund av arbetslöshet är inskrivna på AME.
- Vi noterar att de med försörjningsstöd och missbruksproblem inte remitteras till AME.

Rekommendationer

Med utgångspunkt från granskningen rekommenderas kommunstyrelsen att:

- ✓ Säkerställa att enhetliga rutiner för användandet av verksamhetssystemet tillämpas.
- ✓ Statistiken för AMEs verksamhet säkerställs.
- ✓ Arbeta för ökade och mer utvecklade näringslivskontakter.
- ✓ Arbeta för en ökad omfattning av extern praktik.
- ✓ Se över möjligheten att införa Vaggerydsmodellen i AMEs verksamhet.

Med utgångspunkt från granskningen rekommenderas socialnämnden att:

- ✓ Se över möjligheten att remittera fler i gruppen arbetssökande med försörjningsstöd till AME.

Jönköping den 20 juni 2016

DELOITTE AB

Torbjörn Bengtsson
Certifierad kommunal revisor

Joakim Ericson
Revisor

1. Inledning

1.1 Bakgrund

Kommunstyrelsen är ansvarig nämnd för kommunens arbetsmarknadsinsatser. Arbetsmarknadsenheten har ansvar för kommunens samlade arbetsmarknadsinsatser. Enhetens uppdrag är att minska utanförskap och bidragsberoende.

Målet är att den enskilde personen via olika insatser ska gå vidare till arbete, utbildning och egen försörjning. För att nå dit är det avgörande med samverkan med kommunens förvaltningar, Arbetsförmedlingen och andra parter på arbetsmarknaden.

1.2 Avgränsning

Granskningen inriktas på verksamheten som bedrivs inom arbetsmarknad och sysselsättning.

1.3 Revisionsfråga

Säkerställer kommunstyrelsen en ändamålsenlig verksamhet för genomförandet av arbetsmarknadsåtgärder.

Underliggande frågeställningar:

- ✓ Kommunens respektive statens ansvar för arbetsmarknadsåtgärder?
- ✓ Vilka arbetssätt används?
- ✓ Samverkan med socialförvaltningen
- ✓ Vilka övriga samverkanspartners har arbetsmarknadsenheten?
- ✓ Deltagarnas tid i arbetsmarknadsenheten?
- ✓ Hur många av deltagarna kommer ut i arbete/studier?

1.4 Revisionskriterier

- ✓ Resultatuppföljning
- ✓ Kostnader för arbetsmarknadsåtgärder

1.5 Metod och granskningsinriktning

Granskningen har genomförts med hjälp av intervjuer med chefen för arbetsmarknadsenheten, chef för försörjningsstöd samt övriga med koppling till arbetsmarknadsfrågorna. Dokumentstudier avseende kostnader och effekter av arbetsmarknadsåtgärderna.

2. Granskningsresultat

Utifrån genomförda intervjuer och dokumentstudier presenteras i följande kapitel resultatet av genomförd granskning.

2.1 Kommunens respektive statens ansvar för arbetsmarknadsåtgärder?

Arbetsmarknadsåtgärder är statens ansvar och kommuner har begränsat inflytande på de arbetsmarknadspolitiska frågorna. Beaktat kommunens övriga ansvarsområden gentemot kommuninvånarna så som försörjningsstöd finns det ett incitament för att arbeta med arbetsmarknadsåtgärder. Att minimera gruppen som saknar egen försörjning minskar kostnader för försörjningsstöd inom kommunen.

I Vaggeryds kommun ligger ansvarar på Arbetsmarknadsenheten (AME) för de stödjande insatserna till statens arbetsmarknadsåtgärder. I AMEs uppdrag ingår,

- Att efter överenskommelse med Arbetsförmedlingen, anordna aktiviteter. Innebär att AME är utförare av arbetsmarknadspolitiska åtgärder.
- Att vara en utredningsresurs för socialtjänstens försörjningsstöd.
- Att vara utförare och organisatör av anvisad praktik eller kompetenshöjande insatser. Vilket är undantaget enligt socialtjänstlagen från förbudet att villkora socialt bistånd.
- Att erbjuda frivilliga aktiverande eller andra stödjande insatser.
- Att söka, driva och samverka i projekt inom arbetsmarknad och integrationsområdet.

2.2 Arbetsmarknadsenheten

AME ligger direkt under kommunstyrelsen i Vaggeryds kommun. Enhetens stab består av 12,75 tjänster fördelat på chef, handläggare, arbetsledare, flyktingsamordning och administration.

AME arbetar efter visionen "Arbete åt alla" och har en målsättning uppdelad i tre punkter.

- Alla individer ska ha arbete och sysselsättning 100 % av sin egen förmåga och ha rätt stöd omkring sig.
- Driva och samordna arbetsmarknads- och integrationsfrågor i samarbete med näringslivet, övriga kommunala enheter och berörda myndigheter.
- Arbeta för att motverka utanförskap och verka för integration i samhället oavsett kön, etnicitet eller social bakgrund

Med utgångspunkt i AMEs målsättning sätts mer konkreta mål för verksamheten. Under 2015 arbetade enheten med målen att:

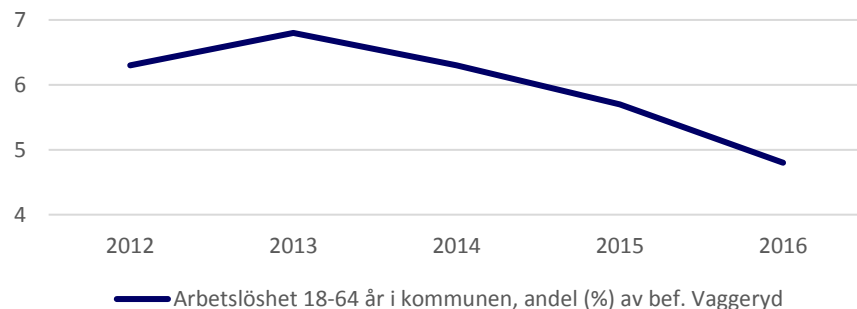
- 25 personer mellan 2014 och 2015 ska få en välfärdsanställning.
- AME ska skriva in 110 personer och av dem ska 40 personer gå till egen försörjning genom arbete eller studier.
- Från IFO ta emot minst 35 personer och 40 % ska ha lämnat försörjningsstödet efter insats.
- Från AF/FK ta emot 55 personer.

Måluppfyllelsen för 2015 var god och AME uppfyllde samtliga mål enligt kommunstyrelsens verksamhetsberättelse för 2015.

Deltagare vid AME

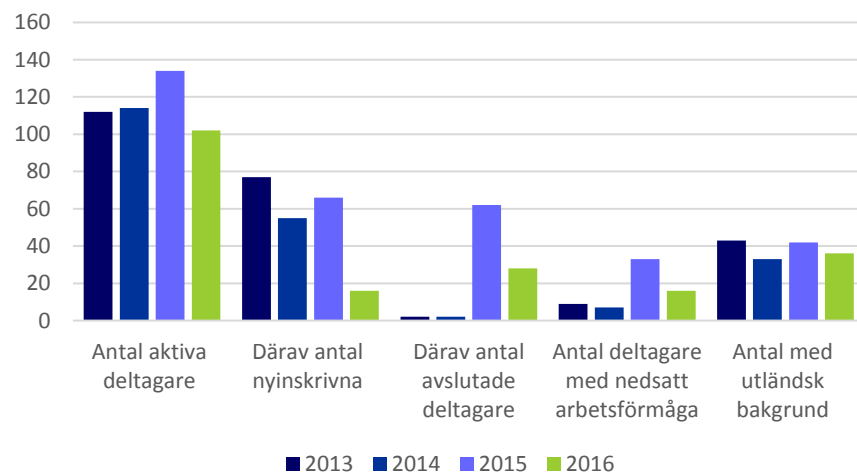
Inom Vaggeryds kommun har andelen arbetslösa minskat under de senaste tre åren. Minskningen återfinns även i antalet deltagare vid AME.

Arbetslöshet 18-64 år i kommunen, andel (%) av bef. Vaggeryd

Källa: Kolada

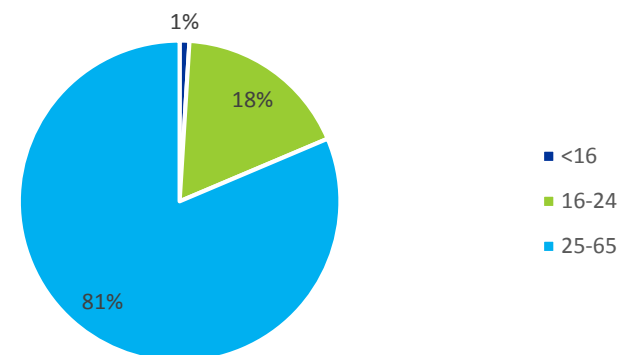
AME, antal deltagare

Källa: Arbetsmarknadsenheten

- Antalet deltagare vid AME har minskat till april 2016 jämfört med åren 2013 - 2015.
- I april 2016 hade 24 personer fått välfärdsanställning inom kommunen vilket är en viktig anledning till det minskade antalet deltagare.

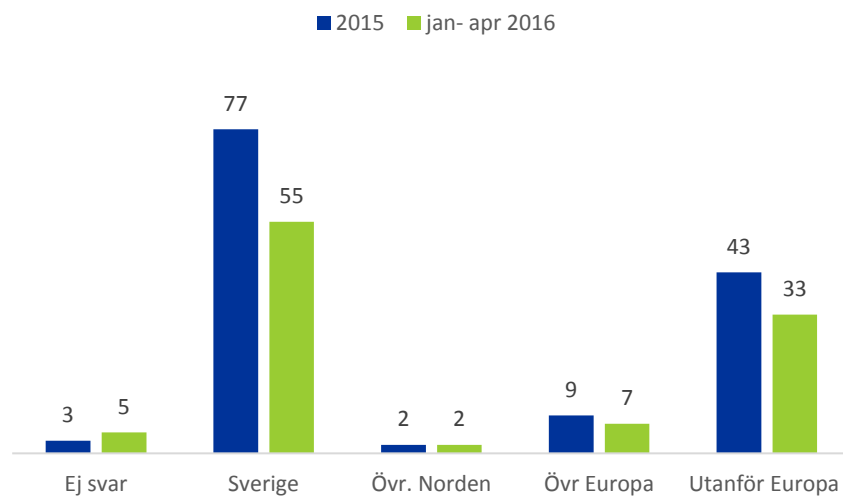
Deltagare per åldersgrupp, april 2016

- 81 % av deltagarna inom AME är 25 år eller äldre.

Under genomförd granskning har statistik från AME insamlats. AME saknar upparbetade rutiner för hur verksamhetssystemet ska användas av handläggarna. Detta har medfört att all statistik inte har kunnat säkerställas av AME och jämförelsesiffror för tidigare år än 2015 har inte tagits fram. Under vår granskning har vi påtalats att arbetet med enhetlig användning av verksamhetssystemet har inletts.

Deltagare per födelseplats

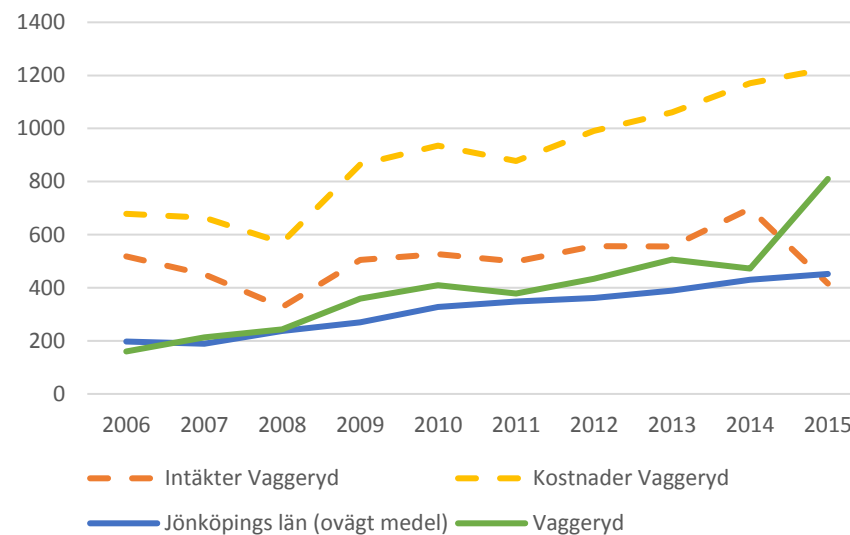
Andelen deltagare med utländsk bakgrund har legat på liknande nivåer mellan perioden 2013 till april 2016. Fördelningen mellan respektive födelseplats har även den varit jämt fördelad under samma period.

lakttagelser

- AME har ingen enhetlig användning av verksamhetssystemet vilket försvårar överblicken av verksamheten.

Kostnadsutveckling

Nettokostnad arbetsmarknadsåtgärder, kr/inv

Kostnaderna för AME har under en lång period legat i nivå med snittet för Jönköpings län. Under 2015 ökade nettokostnaden med ca 300 kr per invånare i kommunen. Ökningen av nettokostnaden kan härledas främst till minskade intäkter. AMEs verksamhet är delvis projektstyrd och under 2015 hade enheten inte några större projekt vilket har resulterat i minskade intäkter. Kostnaderna för AME ökade med ca 50 kr per invånare mellan 2014 och 2015.

2.3 Vilka arbetssätt används?

Utifrån AMEs målsättning bedrivs verksamheten med ett individfokus där olika arbetssätt arbetats fram för att kunna passa olika typer av behov. Alla som är inskrivna på AME har remitterats från antingen en förvaltning inom kommunen eller en extern part t.ex. Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan eller Kriminalvården. Vid inskrivning får personerna en handläggare på AME som tillsammans med den ansvariga remittenten arbetar fram en plan för personens deltagande. Vidare följer en beskrivning av några av de insatser som AME arbetar med.

Intern praktik/ arbetsträning

De praktiska verksamheterna inom AME består av fem enheter. Dessa är kök, pack och montering, snickeri, röjning och snöskottning, Hjortsjöns camping. I AMEs verksamheter deltar ca 40 personer. Målet med deltagandet varierar beroende på remittentens önskemål. Vanligt förekommande är att den interna praktiken används som ett verktyg för arbetsträning och för att identifiera vilken typ av arbete som kan passa den enskilde.

Trappsteget

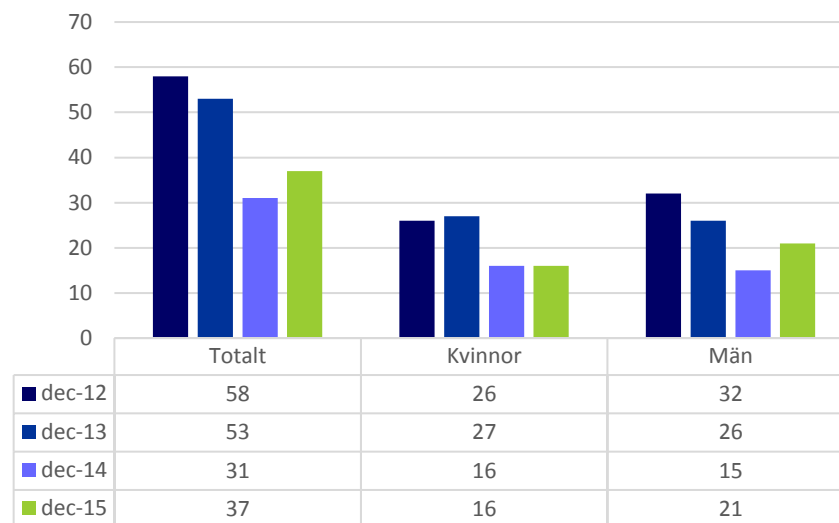
Insatsen Trappsteget är till för unga mellan 16-24 år och var från början ett projekt finansierat via Europeiska socialfonden (ESF) som nu har blivit permanent. Under perioden 2010 till 2014 var 52 personer inskrivna i Trappsteget och 29 % gick vidare till studier och 26 % till arbete.

Trappsteget riktar sig till de ungdomar som står långt ifrån arbetslivet och som riskerar lång arbetslöshet och utanförskap. Många ungdomar som skrivs in i Trappsteget saknar fullständiga gymnasiebetyg samt har svårigheter med att anpassa sig till samhällets struktur. I trappsteget används bland annat samtalsgrupper, hjälp med att läsa upp betyg och extern praktik som arbetssätt. Även kartläggning av den enskildes arbetsförmåga görs inom Trappsteget.

Under intervjuer beskrevs gruppen unga utan fullständiga gymnasiebetyg som en stor utmaning för AME. Det finns ingen kartläggning över hur

många ungdomar som står utan arbete i dagsläget. Arbetsförmedlingen för statistik över öppet arbetslösa i Sveriges kommuner.

Öppet arbetslösa, 18-24 år
Vaggeryds kommun

Statistiken för öppet arbetslösa avser personer som är inskrivna på arbetsförmedlingen och arbetssökande. De personer som inte har sökts sig till Arbetsförmedlingen återfinns inte i ovan statistik. Under genomförda intervjuer påtalades att det finns ett mörkertal av unga arbetslösa.

Supported Employment (SE), SE-coaching

SE-coaching är en metod där den inskrivna individen får stöd i form av en coach vars uppgift är att stötta och personen till egen försörjning. Inom SE-coaching är ca 25 personer inskrivna. Insatserna inom SE grundar sig på individens starka sidor, intressen och erfarenheter. Varje person får en handlingsplan baserad på individens intressen och kunskaper. SE-coaching använder sig av både extern och intern praktik

Extern praktik

Under genomförda intervjuer nämndes att extern praktik används sparsamt av AME. Av de inskrivna deltagarna under januari till april 2016 hade fyra personer extern praktik. Utöver dessa finns även extern praktik inom SE. Enligt uppgifter från AME deltog åtta personer från SE i extern praktik under samma period.

Mötesplats

För att ta tillvara på den sysselsättningsförmåga som finns hos varje individ har AME tillsammans med socialförvaltningens individ- och familjeomsorg samt kommunens kristna församlingar startat projektet Mötesplats. Projektet är riktat mot personer med aktivt missbruk. Syftet med initiativet är att skapa en mötesplats och ett socialt sammanhang för personer i utsatta situationer. Målet är att minska antalet placeringar för kommunen och ge missbrukare en instegsfas för att kunna komma i arbete.

Utöver ovan nämnda arbetssätt arbetar AME även med körkortsstöd, stöd i vård och myndighetskontakt och kortare utbildningar.

lakttagelser

- AME erbjuder olika insatser utifrån individens förutsättningar.
- AME arbetar med att identifiera grupper i behov av arbetsmarknadsinsatser.
- Av på AF registrerade arbetslösa ungdomarna är det bara en liten del som remitteras till AME.
- Insatser med extern praktik används sparsamt av AME.

2.4 Samverkan med socialförvaltningen

Enligt intervju med Individ och familjeomsorgen (IFO) upplevs samarbetet med försörjningsstöd väl fungerande. Under 2015 remitterade IFO 32 personer till AME. Vid en remittering från försörjningsstöd till AME inleds detta med ett trepartsmöte där handläggaren på försörjningsstöd och handläggaren från AME träffar personen gemensamt och sätter upp en plan för tiden på AME. Det finns ett glapp av personer som IFO inte kan remittera till AME pga. missbruk och ostabila levnadsförhållande. I dessa fall har Mötesplats blivit en viktig instans.

Närvaro på AME följs upp av handläggarna på försörjningsstöd. Detta görs antingen en gång per månad eller en gång var tredje månad. Frånvaro utan giltig orsak ska medföra avdrag på försörjningsstödet. Detta bedöms från fall till fall och handläggarna kan godkänna fullt försörjningsstöd även om en person inte har fullföljt sitt åtagande.

Vid intervju med IFO framhölls Trappsteget särskilt som en insats som har hjälpt personer till egen försörjning. Enligt AME var under perioden 2010 till 2014, var 73 % av de inskrivna på Trappsteget remitterade från försörjningsstöd. Enligt AME gick under perioden 2010 till 2014 73 % av de som remitterats till Trappsteget från försörjningsstödet vidare till annan försörjning.

Enligt statistik från IFO hade 152 hushåll med försörjningsstöd arbetslöshet som orsakskodning under 2015. Av dessa tillhörde 46 personer AME enligt IFO. Under motsvarande period uppgår antalet beställningar enligt AMEs statistik till 32. AME har vissa problem med statistiken vilket kan vara anledningen till att statistiken inte matchar.

Under granskningen gjorde AME en genomgång av statistiken och kom fram till att flera personer som remitterats från IFO är registrerade på annan beställare. Efter genomgång av AME framgick den nya statistiken till 47 personer som remitterats från IFO under 2015 och 35 personer under 2016.

	2015	2016
Hushåll med försörjningsstöd, orsak arbetslöshet	152	79
Varav antal om tillhör AME	46	23
<i>Beställda från IFO enligt AME</i>	32	11

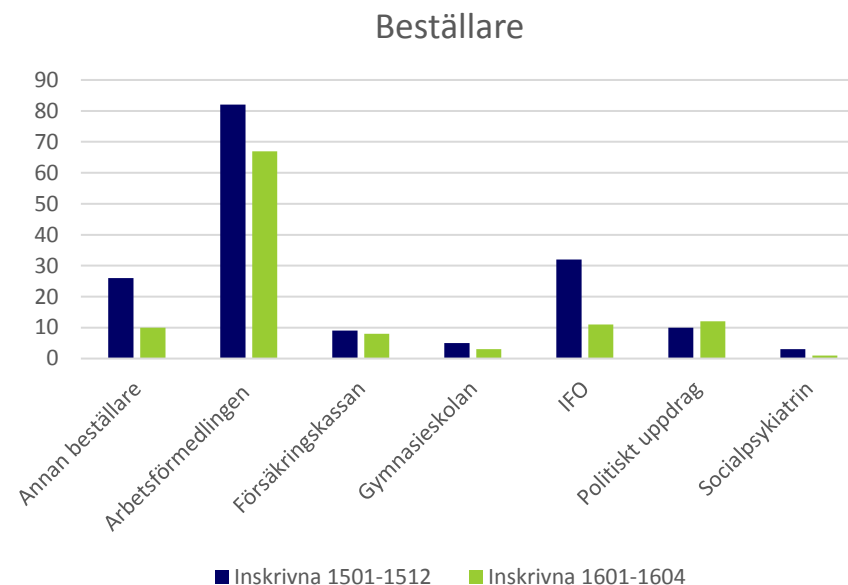
lakttagelser

- Endast en tredjedel av de med försörjningsstöd på grund av arbetslöshet är inskrivna i AME.
- Vi noterar att de med försörjningsstöd och missbruksproblem inte remitteras till AME.
- De olika siffrorna från IFO och av AME skapar en osäkerhet i den erhållna statistiken.

2.5 Vilka övriga samverkanspartners har arbetsmarknadsenheten?

AME jobbar uteslutande med personer som remitterats från andra delar inom kommunen alternativt externa parter som Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan. Dessa blir naturliga samverkanspartners då AME jobbar med personer på deras uppdrag.

Majoriteten av deltagarna hos AME har remitterats från Arbetsförmedlingen och IFO.

Samverkan med Arbetsförmedlingen omfattar även flyktingverksamheten. AME ansvarar för försörjningsstöd åt flyktingar under glappet innan Arbetsförmedlingens etableringsinsats träder in. Efter etableringen som pågår i 24 månader är det vanligt att AME får nyanlända flyktingar remitterade från Arbetsförmedlingen. Enligt nationell statistik från Arbetsförmedlingen kommer ca 30-35% ut i egen försörjning efter etableringsfasen. Vid våra intervjuer har det påtalats en vilja från AME att kunna träda in tidigare än efter de 24 månaderna som Arbetsförmedlingens etableringsfas pågår.

Utöver den samverkan som görs mellan AME och de remitterande organisationerna har AME ett nätverk av samarbetspartners för att kunna skapa en ändamålsenlig verksamhet. Bland dessa ingår arbetsgivare, bemanningsföretag, frivilligorganisationer och kyrkor.

Näringslivsarbetet

AME har en anställd som ansvarar för företagskontakter. I det arbetet ingår att exponera AMEs verksamhet hos företag och skapa ett nätverk för det arbetsmarknadsarbete som utförs. En del av näringslivsarbetet är frukostmöten där AME och arbetsförmedlingen träffar arbetsgivare. Målsättningen från AME är att ordna minst två frukostmöten under 2016.

Traditionellt har samarbetet med näringslivet varit väletablerat avseende arbetsmarknadsinsatser i Vaggeryd. Den så kallade Vaggerydsmodellen har präglat kommunens arbete och bygger på ett nära samarbete mellan lokala arbetsgivare, Arbetsförmedlingen och kommunen.

Vaggerydsmodellen innefattar en struktur för lokalt anpassad arbetsmarknadsutbildning/praktik. Praktiken är förlagd på flera arbetsplatser med fokus på anställningsbarhet.

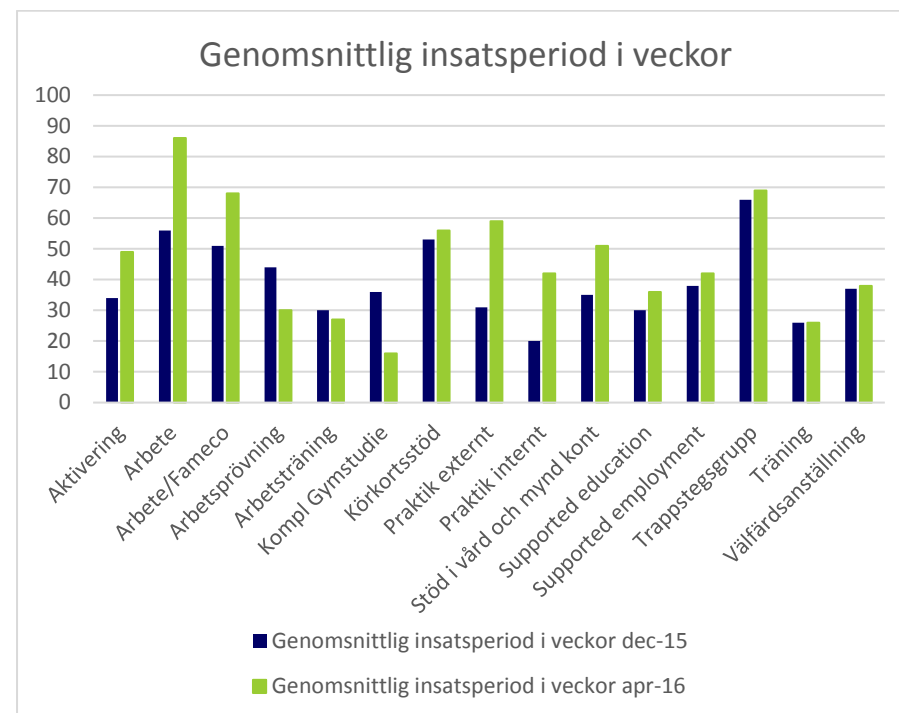
Under våra intervjuer har det framkommit att Vaggerydsmodellen inte är ett av de arbetssätt som AME använder regelbundet. Den del som finns kvar av modellen är frukostmötena.

Vid våra intervjuer påtalades att samarbetet med etablerade näringslivscontakter fungerat bra men att AME kan bli bättre på att skapa nya kontakter och utöka nätverket.

lakttagelser

- AME har utvecklings- och förbättringsmöjligheter inom näringslivsarbetet.
- AME använder för närvarande inte Vaggerydsmodellen.

2.6 Deltagarnas tid i arbetsmarknadsenheten?

Deltagarnas tid hos AME varierar beroende på vilken typ av insats de är inskrivna i. Den genomsnittliga insatsen är 43 veckor för de inskrivna i april 2016. Motsvarande längd för december 2015 var 37 veckor. Trenden visar att deltagarna stannar längre hos AME är tidigare. Under genomförda intervjuer beskrevs gruppen av deltagare vara längre från arbetsmarknadens förfogande än tidigare.

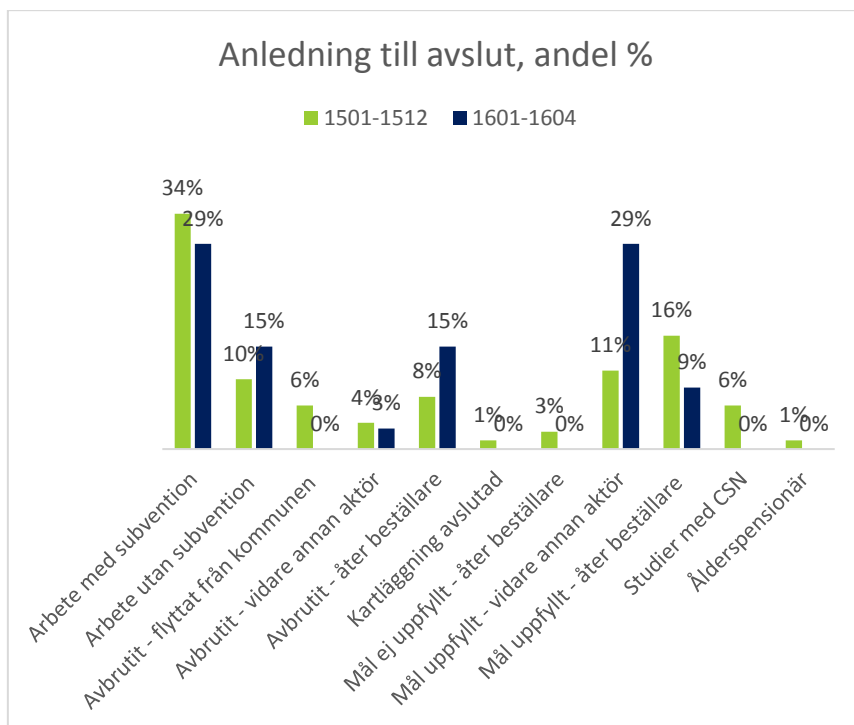
lakttagelser

- Insatsperioden för insatserna inom AME har ökat från 37 veckor i snitt i december 2015 till 43 veckor i snitt i april 2016.

2.7 Hur många av deltagarna kommer ut i arbete/studier?

AMEs målsättning för 2015 var att minst 40 deltagare skulle gå vidare till egen försörjning under året. Totalt avslutades 80 ärenden under perioden varav 50 av dessa gick till egen försörjning i olika former. Under perioden januari till april 2016 har 34 ärenden avslutats varav 25 av dessa till någon form av egen försörjning.

Utöver kategorierna arbete, studier och ålderspensionärer är även kategorin "Mål uppfyllt – vidare annan aktör" ärenden då deltagaren kommer i egen försörjning.

- Andelen avslutade deltagare som fått arbete uppgick till 44 % under 2015 och perioden januari till april 2016. Utav de deltagare som fått arbete har andelen arbete utan subvention ökat. Under 2015 fick 10 % arbete utan subvention och under januari till december 2016 var andelen 15 %.
- Personer som går vidare till sjukersättning klassas i statistiken som "Mål uppfyllt – vidare annan aktör". Denna av de avslutande ärendena har denna andel ökat från 11 % till 29 %.

lakttagelser

- AME klarade målsättning för avslut till egen försörjning som var satt för 2015.
- AME har fortsatt hög andel avslut till egen försörjning under 2016.

Deloitte är ett av Sveriges ledande revisions- och konsultföretag med 1 100 medarbetare på ett trettiootal orter över hela landet. Med Deloitte avses Deloitte AB och dess dotterbolag. Deloitte är det svenska bolaget inom Deloitte Touche Tohmatsu. För mer information, besök www.deloitte.se.

Deloitte Touche Tohmatsu är ett av världens ledande nätverk av tjänsteföretag. Med 210 000 medarbetare i över 140 länder levererar medlemsföretagen tjänster till drygt hälften av världens största företag och även till stora nationella företag, offentliga verksamheter och tillväxtföretag. Förutom ett heltäckande internationellt servicenät erbjuder medlemsföretagen gedigna branschkunskaper och ett omfattande tjänsteutbud oavsett var klienten bedriver sin verksamhet. Deloitte Touche Tohmatsu är en schweizisk juridisk person (Verein). Varken Deloitte Touche Tohmatsu eller dess nationella medlemsföretag ansvarar för varandras rättshandlingar oavsett dess karaktär. Varje nationellt medlemsföretag utgör en separat och oberoende juridisk person, verksam under firma "Deloitte", "Deloitte & Touche", "Deloitte Touche Tohmatsu" eller därmed relaterade firmor. Tjänsterna beskrivna här tillhandahålls av respektive nationella medlemsföretag och inte av Deloitte Touche Tohmatsu i dess form av schweizisk juridisk person (Verein). Av bland annat regulatoriska skäl tillhandahålls inte samtliga tjänster beskrivna här av samtliga nationella medlemsföretag. För mer information, besök www.deloitte.com.

A member firm of Deloitte Touche Tohmatsu.

© 2016 Deloitte AB.